

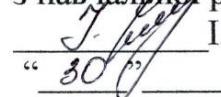
ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства освіти і науки,
молоді та спорту України
29 березня 2012 року № 384

Форма № Н - 3.04

**Комунальний вищий навчальний заклад
«Первомайський медичний коледж»**

“ЗАТВЕРДЖОУ”

Заступник ~~директора~~
з навчальної роботи

 I.V. Сімчишина
“30” 08 2018 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА
ПЕРЕДДИПЛОМНОЇ ПРАКТИКИ**

Галузь знань **22 Охорона здоров'я**
Спеціальність **223 Медсестринство**
Спеціалізація **лікувальна справа**

Термін підготовки - 4 роки
Тривалість практики – 8 тижнів
Загальна кількість годин – 432 години
Практика – 288 годин
Самостійна робота – 144 години

2018 рік

Робоча програма переддипломної практики для студентів

**Спеціальність 223 Медсестринство
спеціалізація лікувальна справа**

складена відповідно до наскрізної навчальної програми практики для вищих медичних навчальних закладів І - ІІІ рівнів акредитації, розробленої державною установовою «Центральний методичний кабінет підготовки молодших спеціалістів»
МОЗ України, 2011р.

Розробник : Труньова Т.В., завідувач навчально-виробничої практики

Робоча програма затверджена на засіданні циклової комісії основ медсестринства та терапевтичних дисциплін
Протокол від “21” 06 2018 року № 1
Голова циклової комісії О.А. Павлик

Робоча програма затверджена на засіданні циклової комісії хірургічних дисциплін
Протокол від “26” 06 2018 року № 1
Голова циклової комісії Н.В.Москаль

Робоча програма затверджена на засіданні циклової комісії акушерсько-гінекологічних та педіатричних дисциплін
Протокол від “26” 06 2018 року № 1
Голова циклової комісії І.М.Рачинська

Тривалість практики за навчальним планом – 48 днів.

Практика студентів проводиться на базах лікувально-профілактичних закладів, затверджених наказом управління охорони здоров'я Миколаївської державної адміністрації, відповідно до вимог програми.

Базами проходження практики є:

- спеціалізовані лікувальні заклади;
- центральні районні лікарні;
- міські лікарні;
- станції швидкої медичної допомоги;
- заклади ПМСД.

Бази закріплени за Первомайським медичним коледжем:

- КНП «Арбузинська центральна районна лікарня»;
- КНП «Арбузинський районний центр первинної медико-санітарної допомоги»
- КНП «Братська центральна районна лікарня»;
- КНП «Братський районний центр первинної медико-санітарної допомоги»
- КП «КНП Вознесенська багатопрофільна лікарня»;
- КП «КНП Вознесенський міський центр первинної медико-санітарної допомоги»;
- КП «КНП Вознесенський районний центр первинної медико-санітарної допомоги»;
- КНП «Врадіївська центральна районна лікарня»;
- КНП «Врадіївський районний центр первинної медико-санітарної допомоги»;
- КНП «Доманівська центральна районна лікарня»;
- КНП «Доманівський районний центр первинної медико-санітарної допомоги»;
- КНП «Кривоозерська центральна районна лікарня»;
- КНП «Центр первинної медико-санітарної допомоги Кривоозерського району»;
- КНП «Первомайська центральна міська багатопрофільна лікарня»;
- Комунальне підприємство «Первомайський міський центр первинної медико-санітарної допомоги»;
- КНП «Первомайська центральна районна лікарня»;
- Комунальне підприємство «Первомайський районний центр первинної медико-санітарної допомоги»;
- КЗ «Южноукраїнська міська лікарня»;
- НКП «Южноукраїнський міський центр первинної медико-санітарної допомоги»;
- КНП «Миколаївський обласний центр екстерної медичної допомоги та медицини катастроф».

Загальні вимоги до організації проведення та керівництво практикою

Особливого значення набуває комплексний підхід до організації практики студентів спеціальності, який було використано при розробці наскрізної програми з практики.

Практика студентів проводиться на оснащених відповідним чином базах практики, які затверджуються наказом управління охорони здоров'я обласної держадміністрації, з якими вищий навчальний заклад завчасно укладає договори про проведення практики. Тривалість дії договорів погоджується договірними сторонами.

Важливим етапом підготовки до практики є розподіл студентів за місцями її проходження. Не пізніше як за місяць до початку практики завідуючий виробничу практикою та циклові комісії здійснюють розподіл студентів на закріплені бази. При цьому враховуються замовлення на підготовку фахівців і їх майбутнього місця роботи після закінчення навчання.

Керівниками практики є викладачі навчального закладу та спеціалісти від баз практики.

Загальну організацію практики та контроль за її проведенням здійснює завідувач навчально-виробничу практикою, який підпорядковується директору.

Обов'язки студентів на практиці:

- своєчасно прибути на базу практики;
- вивчити і суверо дотримуватись правил охорони праці, техніки безпеки і виробничої санітарії;
- виконувати всі завдання, що передбачаються програмою практики та правила внутрішнього розпорядку лікувально-профілактичного закладу;
- подати до коледжу щоденник практики, характеристики та індивідуально виконані завдання;
- відповідати за виконану роботу та її результати на рівні зі штатними працівниками лікувального закладу;
- брати активну участь у суспільному житті колективу лікарні (п'ятихвилинки, конференції, конкурси тощо);
- по закінченні практики брати участь у підсумковій конференції;
- дотримуватися правил медичної етики;
- проводити санітарно-освітню роботу з пацієнтами та їхніми родичами;
- своєчасно скласти залік з практики.

Обов'язки методичного керівника практики:

- здійснювати зв'язок з керівниками практики від лікувальних закладів;
- скласти графік проходження практики студентами відповідно до програми;
- брати участь у розподілі студентів по робочих місцях;
- здійснювати контроль за веденням щоденників практикантами, ходом виконання програми;
- надавати методичну допомогу з техніки виконання маніпуляцій, елементів догляду за хворими, питань надання невідкладної допомоги;
- розробляти тематику індивідуальних завдань, перевіряти їх виконання;
- проводити зі студентами конференції, семінари за розділами програми;

- оцінювати результати виконання студентами програми практики;
- своєчасно проводити контроль за ходом практики на лікувальних базах;
- вести облік відвідування студентами практики;
- брати активну участь у підготовці диференційованого заліку з практики;
- своєчасно інформувати навчальну частину коледжу про хід практики на базах;
- проводити профорієнтаційну роботу з молоддю, що працює в лікувально-профілактичних закладах;
- збирати відгуки про випускників вищих навчальних медичних закладів, які працюють у лікувально-профілактичних закладах.

Цілі і завдання практики

Переддипломна практика є завершальним етапом підготовки спеціалістів. Вона проводиться після закінчення теоретичного і практичного курсів та успішного складання заліків, екзаменів, які передбачені навчальним планом.

Метою практики є:

- узагальнення та поглиблення знань;
- удосконалення професійних навичок та вмінь зі спеціальності;
- перевірка можливостей самостійної роботи майбутнього спеціаліста згідно з кваліфікаційною характеристикою.

Самостійно і під контролем медичних сестер студенти виконують:

- обов'язкові практичні навички;
- оцінюють стан здоров'я пацієнтів;
- здійснюють догляд за тяжкохворими;
- беруть участь у наданні невідкладної допомоги;
- беруть участь в огляді та обстеженні вагітних та дітей різних вікових груп;
- приймають участь у проведенні профілактичних оглядів;
- закріплюють навички роботи з оформленням медичної документації;
- проводять патронажну роботу разом з лікарями і досвідченими медсестрами;
- ознайомлюються з організацією та проведенням профілактичних щеплень.

Під час проходження практики 1/3 від загального обсягу часу виділяється на самостійну роботу, яка включає удосконалення засвоєних практичних навичок, роботу в бібліотеці, санітарно-освітню роботу.

По закінченні практики *студенти повинні знати:*

- основи законодавства України про охорону здоров'я, постанови Уряду України з питань охорони здоров'я і навколошнього середовища; організаційну структуру, правові та економічні аспекти діяльності лікувально-профілактичних закладів, методику статистичних досліджень, правила техніки безпеки під час роботи з медичним інструментарієм і обладнанням, питання організаційної діяльності екстремальної медичної служби цивільної оборони;
- анатомо-фізіологічні, вікові, статеві, психологічні особливості здорової і хворої людини, причини і фактори ризику виникнення патологічних процесів в організмі, механізм їх виникнення і розвитку, основи фармакотерапії, сумісність, дозування і методику введення в організм лікарських засобів, правила обліку, виписування і зберігання лікарських препаратів;

- сучасну класифікацію, етіологію, патогенез, симптоматику захворювань, методи обстеження і діагностики, принципи лікування і догляду за хворими, особливості патології в різних вікових групах;
- методику обстеження і догляду за хворими різних вікових груп; маніпуляційну техніку, сучасну анестезіологічну, реанімаційну апаратуру, основні види реанімаційних заходів, правила асептики, нетрадиційні методи лікування, принципи санітарно-протиепідемічного і лікувально-охоронного режиму, принципи і норми медичної етики і деонтології;
- принципи профілактики захворювань і основи здорового способу життя, методи санітарно-гігієнічного та епідеміологічного обстеження, специфічну профілактику захворювань, основи раціонального харчування, дієти і оптимального режиму праці та побуту, питання охорони здоров'я матері і дитини, методи санітарно-освітньої роботи.

Студенти повинні вміти:

- чітко виконувати функціональні обов'язки;
- проводити спостереження за пацієнтом, пораненим, ураженим та оцінювати його стан;
- володіти медичною маніпуляційною технікою;
- готувати пацієнтів та інструментарій до різних видів досліджень;
- здійснювати догляд за тяжкохворими;
- надавати невідкладну медичну долікарську допомогу хворим з гострими станами та ушкодженнями;
- проводити профілактичну та санітарно-освітню роботу.

Самостійна робота студентів

З метою набуття студентами під час практики умінь та навичок для самостійного розв'язання виробничих, наукових і організаційних завдань та активізації їх діяльності, розширення світогляду, підвищення ініціативи, студентам пропонується виконати такі індивідуальні завдання, а саме:

- виготовлення тематичних санбюлетеїв, стендів, таблиць, муляжів, кросвордів тощо (за рекомендаціями методичних керівників практики);
- проведення профорієнтаційної роботи серед працюючої молоді в лікувально-профілактичних закладах та школах за місцем проходження практики;
- вивчення структури захворювань у місцях проходження практики (збирання статистичних даних з окремих патологічних одиниць), враховуючи дані сучасної екологічної ситуації;
- збирання відгуків про випускників ВНМЗ, які працюють на базах практики.

Заняття та екскурсії під час практики

Під час проходження практики рекомендується проводити зі студентами-практикантами семінари, консультації як методичним, так і безпосереднім керівниками практик. Тематика їх має бути різноманітною, відповідати змісту програм. Пропонується також вивчення чинних наказів та інструкцій Міністерства охорони здоров'я України. Можна виділити один день на 2 тиж для

консультацій у коледжі. Тематика семінарів та конференцій складається за навчальним закладом індивідуально, а час проведення визначається графіком (вказується день та час їх проведення).

Рекомендується також проведення екскурсій у діагностичні центри, спеціалізовані відділення (час екскурсії вказується в графіках практики).

Кількість годин на заняття та екскурсії не повинна перевищувати 6 год на тиждень.

Навчальні посібники

Під час проходження практики студенти повинні вивчити всі інструктивні листи, чинні накази Міністерства охорони здоров'я України та місцевих органів охорони здоров'я, ознайомитися з періодичними виданнями газет, журналів з медицини, іншою літературою, яку можна знайти за місцем проходження практики.

Методичні рекомендації:

- виконання програми практики;
- вивчення функціональних обов'язків, які закріплені за студентами на їхніх робочих місцях;
- опрацювання інструкцій з техніки безпеки;
- вивчення зразків заповнення медичної документації (історія хвороби, листки призначення, температурні листки тощо);
- ведення щоденників згідно з вимогами;
- виконання всіх обов'язків студента під час практики.

Форми і методи контролю

Упровадження під час практики чіткої системи поточного та підсумкового контролю виконання програми практики.

Методичний та безпосередні керівники повинні стежити за дисципліною практикантів, виконанням графіка проходження практики, щоденно здійснювати контроль за веденням щоденників (їх змістом, якістю оформлення, відповідністю програмі).

Вимоги до звіту

Звітним документом є щоденник практики, який містить текстовий і цифровий звіти про виконання програми практики.

Підсумки практики

Після закінчення терміну практики студенти звітують про виконання практики та індивідуального завдання і складають диференційований залік за програмою практики відповідно до чинного наказу МОЗ України 07.12.2005 р. № 690 “Про затвердження Положення про організацію та проведення практики студентів медичних та фармацевтичних вищих навчальних закладів I-II рівнів акредитації”.

РОЗПОДІЛ ГОДИН НА ПЕРЕДДИПЛОМНУ ПРАКТИКУ

№ з/п	Відділення ЛПЗ	Кількість днів	Кількість годин		
			Усього	Робота у відділенні	Самостійна робота
1	<i>Терапевтичного профілю</i>				
	стационар	12	108	72	36
2	<i>Хірургічного профілю</i>				
	стационар	6	54	36	18
3	<i>Педіатричного профілю</i>				
	стационар	6	54	36	18
4	<i>Акушерсько-гінекологічного профілю</i>				
	гінекологічне відділення	6		36	18
5	<i>ШІМД</i>				
	жіноча консультація	1	0	6	3
6	ФАП	6	54	36	18
	Усього	48	432	288	144

ВІДДІЛЕННЯ ТЕРАПЕВТИЧНОГО ПРОФІЛЮ

Студенти повинні знати:

- посадові обов'язки фельдшера, чинні накази та інструкції, які регламентують роботу відділень терапевтичного профілю;
- класифікацію, етіологію, патогенез, симптоматику захворювань, принципи лікування та догляду;
- методи інструментального обстеження хворих і правила техніки безпеки під час роботи з апаратурою;
- невідкладну медичну допомогу при загрозливих станах;
- принципи профілактики захворювань;
- основи медичної етики і деонтології.

Студенти повинні вміти:

- проводити суб'єктивне і об'єктивне обстеження хвого, визначати стан, призначати лікування, заповнювати відповідну медичну документацію;
- володіти маніпуляційною технікою та самостійно виконувати обов'язкові практичні навички.

РОБОТА В ПОЛІКЛІНІЦІ (1 день)

1. Робота на терапевтичній дільниці

Студенти під контролем лікаря приймають хворих, оцінюють їхній стан, встановлюють діагноз, направляють на обстеження, призначають лікування, виписують рецепти, заповнюють документацію під контролем лікаря; беруть мазки із зіва та носа, направляють їх у лабораторію, разом з дільничним терапевтом обслуговують виклики лікаря; здійснюють диспансерне спостереження; ознайомлюються з роботою кабінету інфекційних захворювань (режим роботи, обладнання, документація, правила диспансерного обліку реконвалесцентів); беруть участь у проведенні протиепідемічних заходів в осередку інфекції.

2. Робота в кабінеті функціональної діагностики

Студенти спостерігають за проведеним інструментальних обстежень пацієнта лікарем та беруть у них участь; під контролем медичної сестри реєструють електрокардіограми; самостійно закріплюють навички роботи в процедурному кабінеті, реєстраторі.

ПЕРЕЛІК ОБОВ'ЯЗКОВИХ ПРАКТИЧНИХ НАВИЧОК

1. Реєстрація викликів додому в журналі.
2. Заповнення паспортної частини медичної картки амбулаторного хворого.
3. Виписування направлень у лабораторію.
4. Виписування направлень на обстеження.
5. Виписування рецептів, вимоги в аптеку.
6. Підготовка маніпуляційного кабінету до роботи.
7. Проведення стерилізації медичного інструментарію.
8. Виконання підшкірних, внутрішньом'язових, внутрішньовенних ін'єкцій.
9. Проведення скарифікаційної діагностичної проби на індивідуальну чутливість організму до антибіотика.
10. Проведення фракційного і дуоденального зондувань.
11. Вимірювання температури тіла та її графічний запис.
12. Проведення суб'єктивного та об'єктивного обстеження пацієнта.
13. Визначення стану пацієнта, встановлення діагнозу.
14. Визначення частоти, глибини, ритму дихання, оцінка отриманих даних.
15. Дослідження артеріального пульсу, його характеристика, реєстрація.
16. Вимірювання артеріального тиску, його оцінка, реєстрація.
17. Реєстрація електрокардіограм.
18. Проведення патронажу пацієнтів, догляд за тяжкохворими.
19. Ведення документації кабінету інфекційних захворювань.
20. Проведення протиепідемічних заходів в осередку інфекцій.
21. Проведення профілактичних щеплень.

РОБОТА В СТАЦІОНАРІ (12 днів)

На весь період практики у відділенні за кожним студентом закріплюється палата з пацієнтами (3-4 чол.). Студенти щоденно спостерігають за станом і динамікою симптомів у пацієнтів, проводять обстеження (перкусію, аускультацію, пальпацію, вимірювання АТ, підрахунок частоти серцевих скорочень, дихання), ведуть історію хвороби одного пацієнта.

1. Робота в маніпуляційному кабінеті

Студенти виконують роботу маніпуляційної медсестри, проводять парентеральне введення ліків; готують інструментарій для плевральної пункциї, асистують під час її проведення; проводять передстерилізаційне очищення виробів медичного призначення, надають невідкладну допомогу у разі коматозних станів, непритомності, нападу стенокардії, ниркової та печінкової коліки, нападу бронхіальної астми, інших невідкладних станів.

2. Робота на медсестринському посту

Студенти заповнюють журнал реєстрації пацієнтів, що поступають, температурні листки, пишуть направлення на лабораторні дослідження, організують інструментальні та рентгенологічні обстеження пацієнтів, консультації спеціалістів; готують пацієнтів до обстеження, беруть участь у лікарських обходах, виконують призначення лікаря; транспортують пацієнтів на різні обстеження, здійснюють догляд за ними, проводять бесіди з пацієнтами.

3. Робота разом із старшиною медсестрою

Студенти виписують вимоги в аптеку, одержують ліки в аптекі і розкладають їх за місцем зберігання; виписують порційні вимоги на кухню, складають зведення добового руху пацієнтів, беруть участь в оформленні документації, ознайомлюються з інструктивними листами, чинними наказами МОЗ України про санітарно-епідемічний режим відділень.

4. Робота в процедурному кабінеті і кабінеті функціональної діагностики

Студенти проводять реєстрацію електрокардіограм, беруть участь у проведенні ендоскопічних та ультразвукових досліджень, проводять зондування шлунка та дуоденальне зондування, відправляють отриманий матеріал у лабораторію.

ПЕРЕЛІК ОБОВ'ЯЗКОВИХ ПРАКТИЧНИХ НАВИЧОК

1. Проведення суб'єктивного та об'єктивного обстеження пацієнта.
2. Визначення стану пацієнта, встановлення діагнозу.
3. Вимірювання температури тіла, оцінка отриманих даних, реєстрація.
4. Визначення частоти, глибини, ритму дихання, оцінка отриманих результатів.
5. Дослідження артеріального пульсу, оцінка отриманих результатів.
6. Вимірювання артеріального тиску, його оцінка та реєстрація.
7. Встановлення медичних банок, гірчичників, компресів.
8. ***Проведення дуоденального зондування.***
9. Встановлення очисної клізми.
10. Підготовка маніпуляційного кабінету до роботи.
11. Проведення стерилізації медичного інструментарію.
12. Проведення скарифікаційної діагностичної проби на індивідуальну чутливість до антибіотика.
13. Проведення підшкірних, внутрішньом'язових, внутрішньовенних ін'єкцій.
14. Заповнення системи інфузійним розчином і проведення внутрішньовенних вливань.
15. Надання невідкладної медичної допомоги при загрозливих станах.
16. ***Констатація смерті, правила поводження з трупом.***
17. ***Виписування рецептів, вимог в аптеку.***
18. Подавання грілки, міхура з льодом.
19. Збирання сечі для дослідження (загального, проба за Зимницьким, Нечипоренком).
20. Збирання калу на різні дослідження (аналіз калу на яйця глистів, приховану кров).
21. Узяття крові для біохімічних досліджень.

✓ ***Навички позначені жирним шрифтом рекомендовано відпрацювати в кабінеті доклінічної практики з терапії або навчально-тренувальному центрі***

Рекомендації:

- ✓ *необхідність суверого виконання студентами прийнятих на базі практики правил охорони праці і протипожежної безпеки з обов'язковим проходженням ними інструктажів (вступного і на кожному конкретному місці праці).*

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ДИФЕРЕНЦІЙОВАНОГО ЗАЛІКУ

1. Загальний аналіз крові, основні показники. Діагностичне значення в клініці внутрішніх хвороб.
2. Дослідження сечі (загальний аналіз, за методами Зимницького, Нечипоренка), основні показники, діагностичне значення. Дослідження мокротиння, калу, шлункового та дуоденального вмісту.
3. Електрокардіографія як метод діагностики захворювань серцево-судинної системи. Методика реєстрації електрокардіограми.
4. Інструментальні методи обстеження пацієнтів. Діагностичне значення рентгенологічного, ендоскопічного, ультразвукового методів обстежень.
5. Бронхіт (гострий і хронічний). Етіологія, патогенез, клінічні симптоми, перебіг, лікування, догляд за пацієнтами, профілактика.
6. Пневмонія, сучасна класифікація: етіологія, патогенез, клінічні симптоми, перебіг, ускладнення, особливості догляду за пацієнтами.
7. Бронхіальна астма. Етіологія, патогенез, класифікація. Клінічна картина нападу бронхіальної астми, лікування, догляд за пацієнтами.
8. Діагностика бронхіальної астми. Профілактика захворювання.
9. Туберкульоз легень. Етіологія, патогенез, класифікація, методи діагностики туберкульозу, характеристика клінічних форм туберкульозу легень, лікування, специфічна профілактика.
10. Сухий плеврит. Етіологія, основні клінічні симптоми, лікування, догляд за пацієнтами, профілактика.
11. Ексудативний плеврит. Етіологія, клінічні симптоми, діагностика. Лікування, догляд за пацієнтами, профілактика.
12. Бронхоектатична хвороба. Етіологія, патогенез, клінічні симптоми, ускладнення. Діагностика, лікування, догляд за пацієнтами, профілактика.
13. Рак легень. Чинники, які сприяють розвитку раку легень, клінічна картина залежно від локалізації пухлин. Методи діагностики та лікування хвороби, особливості догляду за пацієнтами.
14. Ревматична хвороба. Етіологія, патогенез, класифікація, клінічні симптоми, прогноз, діагностика, лікування, профілактика захворювання та його загострень.
15. Гіпертензивна хвороба та симптоматична артеріальна гіпертензія. Етіологія і патогенез, класифікація, основні клінічні симптоми, діагностика захворювання, принципи лікування.
16. Гіпертензивний криз, класифікація, клінічні симптоми, невідкладна медична допомога.
17. IХС. Стенокардія, клінічна класифікація, характеристика нападу стенокардії, надання невідкладної допомоги при нападі стенокардії.
18. Інфаркт міокарда. Варіанти перебігу. Ускладнення інфаркту міокарда.
19. Інфаркт міокарда. Клінічні форми. Невідкладна медична допомога, транспортування пацієнта.
20. Гостра лівошлуночкова недостатність. Причини, клінічні симптоми, принципи невідкладної медичної допомоги.
21. Гостра судинна недостатність (непритомність, колапс, шок). Причини, клінічні ознаки, надання невідкладної допомоги.

22. Аритмії.
23. Хронічна серцева недостатність. Клінічна класифікація, основні клінічні симптоми залежно від стадії, лікування, догляд за пацієнтами.
24. Гострий гастрит. Етіологія, патогенез, клінічні симптоми, лікування, догляд за пацієнтами.
25. Хронічний гастрит. Етіологія, класифікація, клінічні симптоми. Діагностика, лікування, диспансеризація.
26. Виразкова хвороба шлунка й дванадцятипалої кишki. Етіологія, патогенез, клінічні симптоми. Методи діагностики. Лікування, диспансеризація.
27. Виразкова хвороба. Ускладнення: клінічні ознаки шлункової кровотечі, перфорації шлунка, надання невідкладної медичної допомоги.
28. Рак шлунка. Передракові захворювання. Клінічні ознаки. Методи діагностики та лікування. Особливості догляду за пацієнтами.
29. Хронічний гепатит. Етіологія, патогенез, клінічна класифікація, основні клінічні ознаки, діагностика, лікування.
30. Цироз печінки. Етіологія, основні клінічні ознаки, діагностика, лікування, профілактика.
31. Хронічний холецистит. Клінічна картина, діагностика, лікування, догляд за пацієнтами, профілактика.
32. Жовчнокам'яна хвороба. Етіологія, патогенез, клінічні симптоми печінкової коліки. Діагностика, невідкладна допомога.
33. Хронічний панкреатит. Етіологія, патогенез, клінічні симптоми. Лабораторна діагностика, лікування, профілактика.
34. Гострий гломерулонефрит. Етіологія, патогенез, клінічна класифікація. Лікування, догляд за пацієнтами, прогноз, диспансеризація.
35. Хронічний гломерулонефрит. Етіологія, патогенез, клінічна класифікація. Клінічні ознаки, діагностика, лікування, догляд за пацієнтами, профілактика.
36. Гострий та хронічний піелонефрит. Етіологія, патогенез, основні клінічні симптоми, діагностика, лікування, профілактика.
37. Хронічна ниркова недостатність. Етіологія, патогенез. Основні клінічні ознаки, діагностика, лікування, профілактика.
38. Нирковокам'яна хвороба. Етіологія, патогенез. Основні клінічні ознаки ниркової кольки, надання невідкладної допомоги.
39. Дифузний токсичний зоб. Етіологія, клінічні симптоми, діагностика, лікування, догляд за пацієнтами.
40. Гіпотиреоз. Етіологія, клінічні симптоми. Лікування, догляд за пацієнтами, профілактика.
41. Цукровий діабет. Етіологія, патогенез, основні клінічні ознаки захворювання, діагностика, лікування, профілактика захворювання та його ускладнень.
42. Основні причини розвитку гіпо- й гіперглікемічної коми. Клінічні ознаки. Невідкладна медична допомога.
43. Залізодефіцитна анемія. Етіологія, клінічні ознаки, діагностика, лікування.
44. В₁₂-дефіцитна анемія. Етіологія, клінічні ознаки, діагностика, лікування.
45. Гострий лейкоз. Причини, клінічні ознаки, перебіг, прогноз, ускладнення. Лікування, догляд за пацієнтами.

46. Ревматоїдний артрит. Етіологія, клінічний перебіг, діагностика. Лікування, догляд за пацієнтами.
47. Гострі алергійні захворювання. Причини. Клінічні ознаки крапив'янки і набряку Квінке. Невідкладна медична допомога.
48. Анафілактичний шок. Причини, клінічні ознаки, невідкладна допомога, догляд за пацієнтами.
49. Сироваткова хвороба. Причини, клінічні ознаки, перебіг, прогноз, лікування, профілактика.
50. Основні види невідкладної допомоги в разі гострих інтоксикацій.
51. Охорона праці при роботі з електроприладами.
52. Профілактика професійних захворювань.

ЛІТЕРАТУРА

1. *Бондаренко А.Д.* Навчально-методичний посібник із терапії. — К.: Б.в., 2003.
2. *Єпішин А.В.* Внутрішні хвороби. — Тернопіль: Укрмедкнига, 2005.
3. *Кузьмін В.Д.* Довідник домашнього лікаря. — М.: Астрель, 2000.
4. *Мостовой Ю.М.* Сучасні класифікації та стандарти лікування розповсюджених захворювань внутрішніх органів. — Вінниця, 2011.
5. *Нейко Є.М., Боцюрко В.І.* Внутрішні хвороби. — К.: Здоров'я, 2000.
6. *Середюк Н.М.* Внутрішня медицина. — К.: Медицина, 2006.
7. *Швед М.І., Пасєчко Н.В.* Терапія. — Тернопіль: Укрмедкнига, 2007.

ВІДДІЛЕННЯ ХІРУРГІЧНОГО ПРОФІЛЮ

Студенти повинні знати:

- посадові обов'язки фельдшера, чинні накази та інструкції, які регламентують роботу відділень хірургічного профілю;
- класифікацію, етіологію, патогенез, симптоматику хірургічних захворювань і ушкоджень, принципи надання долікарської допомоги, лікування і догляду за хворими;
- правила накладання та застосування пов'язок;
- правила проведення гемо трансфузій;
- основні групи хірургічного інструментарію та їх застосування;
- основи медичної етики і деонтології.

Студенти повинні вміти:

- проводити суб'єктивне і об'єктивне обстеження хвогого та постраждалого, визначати тяжкість стану, надавати допомогу, призначати лікування, заповнювати відповідну медичну документацію;
- володіти маніпуляційною технікою та самостійно виконувати практичні навички за програмою.
- надавати першу допомогу при невідкладних станах.

1. РОБОТА В ПОЛІКЛІНІЦІ (2 дні)

1. Робота в хірургічному кабінеті

Студенти під контролем лікаря приймають хворих, збирають анамнез, обстежують хвогого, оцінюють його стан, встановлюють діагноз, заповнюють амбулаторну карту, проводять профілактику правцю, виписують рецепти, готують інструментарій для амбулаторних операцій, знімають шви, виконують призначення лікаря, готують хворих і документацію до госпіталізації.

2. Робота в травматологічному кабінеті

Студенти допомагають лікарю під час обстеження хворих, беруть участь у підготовці до рентгенологічного обстеження, транспортують хворих в Ro-кабінет, у відділення. Виготовляють, накладають, знімають гіпсові пов'язки, беруть участь у складанні наборів інструментів, виготовляють перев'язний матеріал, асистують під час амбулаторних операцій, оформляють відповідну документацію.

3. Робота в онкологічному кабінеті

Студенти допомагають лікарю під час обстеження хворих, виконують призначення лікаря, готують інструментарій та перев'язний матеріал до стерилізації, проводять спостереження за диспансерною групою хворих, беруть участь в обслуговуванні хворих у дома (перев'язки, обробка пролежнів, катетеризація сечового міхура).

ПЕРЕЛІК ОБОВ'ЯЗКОВИХ ПРАКТИЧНИХ НАВИЧОК ПРИ РОБОТІ В ПОЛІКЛІНІЦІ

1. Суб'ективне та об'ективне обстеження хворого.
2. Заповнення амбулаторних карт.
3. Оцінювання результатів спеціальних обстежень.
4. Виготовлення перев'язного матеріалу (марлеві кульки, серветки, турунди).
5. Оброблення рук сучасними способами. Проведення прискореної обробки рук.
6. Оброблення операційного поля.
7. Перев'язування ран.
8. ***Накладання та зняття швів.***
9. Підготовка медичних інструментів до первинної хірургічної обробки ран.
10. Передстерилізаційне оброблення хірургічних інструментів, контроль якості.
11. Асистування під час амбулаторних операцій.
12. Проведення профілактики правцю.
13. ***Накладання пов'язок.***
14. Підготовка документації і хворого до госпіталізації в хірургічне відділення.
15. ***Надання невідкладної медичної допомоги при невідкладних станах.***
16. ***Невідкладна медична допомога при артеріальній та венозній кровотечах.***
17. ***Пальцеве притискання артерій.***

✓ ***Навички позначені жирним шрифтом рекомендовано відпрацювати в кабінеті доклінічної практики з хірургією або навчально-тренувальному центрі***

1. РОБОТА У СТАЦІОНАРІ (6 днів)

1. Робота в палатах

За кожним студентом закріплена палата хворих (3—4 чол.) для курації. Студенти щоденно оглядають хворих, оцінюють загальний стан, вимірюють температуру тіла, артеріальний тиск, оцінюють локальний статус. На одного хворого ведеться історія хвороби.

2. Робота на посту медсестри

Студенти приймають і передають чергування, транспортують хворих у відділення, готують хворих до проведення спеціальних обстежень (ендоскопічних, рентгенологічних, УЗД, лабораторних) та беруть в них участь, готують пацієнтів до планових та ургентних операцій, здійснюють догляд за післяопераційними хворими, проводять туалет шкіри та слизових оболонок, проводять катетеризацію сечового міхура, беруть участь у проведенні непрямого масажу серця та штучної вентиляції легень, виконують лікарські призначення, готують хворих до виписування і виписують їх, ведуть документацію, визначають групу крові різними способами, визначають резус-фактор, придатність крові та її компонентів для переливання, проводять проби на сумісність крові донора і реципієнта, беруть участь у переливанні крові, її компонентів та кровозамінників.

3. Робота в перев'язувальній

Студенти проводять стерилізацію інструментів в сухожаровій шафі, обробляють руки, накривають перев'язувальний стіл, накладають пов'язки всіх видів, прибирають і готують перев'язувальну до роботи.

4. Робота в операційній

Студенти допомагають готувати операційну залу до операції, накривати стерильні столи. Проводять стерилізацію інструментарію, прибирають в операційній, обробляють руки, складають набори інструментів для лапаротомії, ампутації кінцівки, трепанації черепа, трахеостомії, операції на кістках. Складають набори інструментів для пункциї підключичної вени та для венесекції, проводять штучне дихання і непрямий масаж серця. Допомагають анестезисту під час роботи в операційній.

ПЕРЕЛІК ОБОВ'ЯЗКОВИХ ПРАКТИЧНИХ НАВИЧОК ПРИ РОБОТІ В СТАЦІОНАРІ

1. Транспортування і перекладання хворих з переломами кісток таза, стегнової кістки, ребра, хребта.
2. Виготовлення перев'язного матеріалу (марлевих кульок, серветок, турунд).
3. Передстерилізаційна обробка хірургічного інструментарію.
4. Контроль якості передстерилізаційної обробки.
5. Передстерилізаційна обробка і стерилізація тазів для обробки рук.
6. Стерилізація і зберігання щіток.
7. Обробка рук сучасними та класичними методами.
8. Допомога операційній сестрі і хірургу при надяганні стерильного одягу.
9. Підготовка стерильного стола в перев'язувальній та операційній до роботи.
10. Проведення місцевої анестезії.
11. Підготовка і обробка операційного поля.
12. *Складання наборів медичних інструментів для: венесекції, первинної хірургічної обробки ран, лапароцентезу, апендектомії, лапаротомії, трепанації черепа, трахеостомії, ампутації кінцівки, скелетного витягнення.*
13. Підготовка ліжка для післяопераційного хворого.
14. Визначення групи крові та резус-фактора.
15. Проведення проб на сумісність крові донора та реципієнта.
16. Підготовка та обробка операційного поля.
17. Допомога при проведенні премедикації.
18. Допомога при підготовці анестезіологічного столика до анестезії.
19. Участь у накладанні швів.
20. Зняття швів.
21. *Накладання м'яких пов'язок: клейових, клейово-пластирних, бинтових, косинкових; твердих пов'язок: шин Крамера, Дітеріхса; виготовлення гіпсовых бінтів, накладання і зняття гіпсовых пов'язок, підготовка шини Беллера до застосування.*
22. *Проведення непрямого масажу серця.*
23. *Проведення штучної вентиляції легень (рот-у-рот, рот-у-ніс).*
24. *Виведення нижньої щелепи при западанні язика.*
25. Оформлення карти стаціонарного хворого.

✓ *Навички позначені жирним шрифтом рекомендовано відпрацювати в кабінеті доклінічної практики з хірургії або навчально-тренувальному центрі*

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ДИФЕРЕНЦІЙОВАНОГО ЗАЛІКУ

1. Оброблення рук методом С-4.
2. Оброблення рук за методом Спасокукоцького—Кочергіна.
3. Оброблення рук стериліумом та іншими сучасними препаратами.
4. Надягання стерильного халата та рукавичок.
5. Надягання стерильного халата та рукавичок на хірурга.
6. Зупинення артеріальної кровотечі з верхньої третини плеча.
7. Зупинення артеріальної кровотечі з нижньої третини плеча.
8. Здійснення пальцевого притискання плечової артерії.
9. Накладання джгута-закрутки.
10. Проведення місцевої анестезії за О.В. Вишневським.
11. Проведення провідникової анестезії за Лукашевичем—Оберстом.
12. Накладення пов'язок “лицарська рукавичка”.
13. Накладення пов'язок “рукавичка”.
14. Накладення пов'язок Дезо.
15. Накладення колосоподібної пов'язки на плечовий суглоб.
16. Накладення пов'язки “чепець”.
17. Накладення пов'язки “шапка Гіппократа”.
18. Накладення пов'язки “вуздечка”.
19. Накладення пов'язки на очі.
20. Накладення косинкової пов'язки в разі ушкоджень різної локалізації.
21. Визначення групи крові за допомогою стандартних сироваток.
22. Визначення групи крові за допомогою цоліклональних реагентів.
23. Визначення резус-належності експрес-методом.
24. Проведення проби на індивідуальну сумісність.
25. Проведення проби на резус-сумісність.
26. Визначення придатності крові та її компонентів до переливання.
27. Підготування набору інструментів для венесекції.
28. Підготування набору інструментів для первинної хірургічної обробки рані.
29. Підготування набору інструментів для трепанації черепа.
30. Підготування набору інструментів для операції на кінцівках.
31. Підготування набору інструментів для скелетного витягання.
32. Підготування набору інструментів для розтину гнояка.
33. Підготування набору інструментів для ампутації кінцівок.
34. Підготування набору інструментів для трахеостомії.
35. Накладання вузлових швів.
36. Зняття вузлових швів.
37. Перев'язування асептичної рані.
38. Перев'язування рані з анаеробною інфекцією.
39. Перев'язування рані в стадії гідратациї.
40. Перев'язування рані в стадії дегідратациї.
41. Надання медичної допомоги в разі відкритого пневмотораксу.
42. Надання медичної допомоги в разі перелому ключиці без зміщення відламків.
43. Надання медичної допомоги в разі перелому діафіза правого плеча.
44. Надання медичної допомоги у випадку перелому кісток передпліччя в середній третині.

45. Накладення гіпової пов'язки в разі перелому кісток передпліччя в типовому місці.
46. Надання медичної допомоги в разі перелому стегна.
47. Надання медичної допомоги в разі перелому кісток голівки.
48. Надання медичної допомоги в разі розтягнення зв'язок суглобів.
49. Надання медичної допомоги в разі опіку кисті.
50. Надання медичної допомоги в разі перелому кісток таза.
51. Здійснення суб'єктивного та об'єктивного обстеження хворого.
52. Проведення профілактики правцю у щепленого та нещепленого пацієнта.
53. Виготовлення перев'язувального матеріалу (марlevа кулька, серветка, турунда).
54. Здійснення передстерилізаційного оброблення хірургічного інструментарію.
55. Проведення премедикації хворому.
56. Проведення реанімаційних заходів на муляжі.
57. “Гострий живіт”. Етіологія. Основні клінічні ознаки, допомога.
58. Гостра крововтрата. Критерії оцінки, клінічні ознаки, допомога.
59. Відмороження. Клінічна картина, допомога.
60. Опіки. Визначення площини опікової поверхні, надання невідкладної допомоги.

ЛІТЕРАТУРА

1. Кіт О.М., Ковальчук О.Л. *Хірургія*. — Тернопіль: Укрмедкнига, 2004.
2. Кондратенко П.Г. *Хірургія*. — К.: Медицина, 2009.
3. Оскретов В.И. *Общехирургические навыки*. — Н. Новгород: НГМА, 2002.
4. Петров С.Н. *Общая хирургия*. — М., 2005.
5. Черенько Н.П., Ваврик Н.П. *Загальна хірургія*. — К.: Здоров'я, 2000.
6. Шевчук Д.А. *Общая хирургия*. — Ростов на/Дону: Фенікс, 2007.
7. Шідловський В.О., Захаріш М.П. *Факультетська хірургія*. — Тернопіль: Укрмедкнига, 2002.

ВІДДІЛЕННЯ ПЕДІАТРИЧНОГО ПРОФІЛЮ

Студенти повинні знати:

- посадові обов'язки фельдшера, накази та інструкції, які регламентують роботу дитячої поліклініки;
- фізичний і психомоторний розвиток дітей. Визначення маси тіла і зросту;
- класифікацію, етіологію, патогенез, симптоматику захворювань, методику обстеження, принципи лікування і догляду;
- правила вигодовування дітей першого року життя і старшого віку;
- принципи профілактики захворювань. Календар профілактичних щеплень.

Студенти повинні вміти:

- під контролем лікаря здійснювати прийом здорових і хворих дітей;
- за даними обстеження оцінювати стан дитини, її психомоторний розвиток;
- оцінювати фізичний розвиток дітей;
- давати рекомендації щодо вигодовування, догляду і профілактики захворювань.

1. РОБОТА В ДИТЯЧІЙ ПОЛІКЛІНІЦІ (2 дні)

Студенти під контролем дільничного педіатра здійснюють прийом дітей, самостійно проводять огляд дітей, антропометрію, збирають анамнез, обстежують, оцінюють стан дитини, фізичний та психомоторний розвиток; дають рекомендації щодо вигодовування, профілактики рахіту, гіпотрофії, діатезу, анемії та інфекційних захворювань; проводять дополовий патронаж, первинний патронаж новонароджених, патронаж дітей першого року життя, відвідування хворих дітей, дають відповідні рекомендації.

У кабінеті профілактичних щеплень студенти проводять пробу Манту, профілактичні щеплення, оформлюють відповідну документацію, складають плани профілактичних щеплень і звіти, запрошують дітей на щеплення.

ПЕРЕЛІК ОБОВ'ЯЗКОВИХ ПРАКТИЧНИХ НАВИЧОК

1. Проведення прийому здорових і хворих дітей.
2. Проведення оцінки стану, встановлення діагнозу.
3. Збирання анамнезу.
4. Проведення загального огляду.
5. Проведення антропометрії.
6. Проведення оцінки фізичного та психомоторного розвитку дитини.
7. Проведення визначення добової та разової кількості їжі дітям першого року життя.
8. Проведення підрахунку частоти дихання та пульсу, визначення їх характеру.
9. Проведення вимірювання артеріального тиску та його реєстрація.
- 10. Призначення і розрахунок доз ергокальциферолу з метою профілактики та лікування рапіту.**
11. Проведення патронажу дополового, новонароджених і дітей грудного віку, хворих дітей.
12. Вдягання новонароджених.
13. Проведення туалету пупкової ранки.
14. Проведення ранкового туалету дитини грудного віку.
- 15. Проведення профілактичних щеплень, складання плану та звітів.**
- 16. Проведення проби Манту, реєстрація та оцінка.**
17. Узяття мазків з носа та зіва на мікрофлору.
18. Узяття калу для копрологічного та бактеріологічного досліджень, на яйця гельмінтів.
19. Узяття зіскрібка на ентеробіоз.
20. Збирання сечі для загального аналізу, за Нечипоренком.
21. Вимірювання температури тіла.
22. Проведення контрольного зважування.
23. Збирання крові на біохімічне дослідження.
24. Розведення антибіотиків і розрахунок дози.
25. Проведення ін'єкцій: підшкірних, внутрішньом'язових, внутрішньовенних.
26. Виписування направлень, довідок, рецептів (на молочну кухню, пільгових).
27. Підготовка статистичних звітів роботи на дільниці.
28. Заповнення документації патронажної медичної сестри (ф. № 112-о, 63-о, 30-о, 26-о).

✓ **Навички позначені жирним шрифтом рекомендовано відпрацювати в кабінеті доклінічної практики з педіатрії або навчально-тренувальному центрі**

2. РОБОТА В СТАЦІОНАРІ (6 днів)

Робочі місця студентів: пост медичної сестри соматичних і спеціалізованих відділень, маніпуляційна, процедурний кабінет та кабінет функціональної діагностики.

Самостійна робота чистудентів на кожному робочому місці здійснюється під контролем досвідчених медсестер.

Студенти проводять огляд дітей, оцінюють їх фізичний і нервово-психічний розвиток, визначають тяжкість захворювання та обсяг заходів з догляду за хворими; беруть участь у наданні долікарської допомоги при невідкладних станах; здійснюють догляд за дітьми різних вікових груп; засвоюють специфіку роботи на різних ділянках (пост медсестри, маніпуляційна, процедурний кабінет); готують хворих до різних обстежень і допомагають лікарю при їх проведенні; виконують призначення лікаря; проводять санітарно-освітню роботу серед батьків та дітей.

ПЕРЕЛІК ПРАКТИЧНИХ НАВИЧОК

1. Проведення прийому здорових і хворих дітей.
2. Проведення оцінки стану, встановлення діагнозу.
3. Збирання анамнезу.
4. Проведення загального огляду.
5. Проведення антропометрії.
6. Проведення оцінки фізичного та психомоторного розвитку дитини.
7. Визначення добової та разової кількості їжі дітям першого року життя.
8. Проведення підрахунку частоти дихання та пульсу, визначення їх характеру.
9. Проведення вимірювання артеріального тиску та його реєстрація.
10. Призначення і розрахунок доз ергокальциферолу з метою профілактики та лікування ра�ахіту.
11. Одягання новонароджених.
12. Проведення туалету пупкової ранки.
13. Проведення ранкового туалету дитини грудного віку.
14. Узяття мазків з носа та зіва на мікрофлору.
15. Узяття калу для копрологічного та бактеріологічного досліджень, на яйця гельмінтів.
16. Узяття зіскрібка на ентеробіоз.
17. *Відсмоктування слизу з верхніх дихальних шляхів.*
18. *Проведення ШВЛ і закритого масажу серця.*
19. Вимірювання температури тіла.
20. Проведення контрольного зважування.
21. Застосування міхура з льодом і грілки.
22. Проведення догляду за кувезом.
23. Проведення інгаляцій киснем та лікарськими препаратами.
24. *Проведення промивання шлунка.*
25. Поставлення лікувальної та очисної клізм.
26. Узяття крові на біохімічне дослідження.
27. Розведення антибіотиків і розрахунок дози.
28. Проведення ін'єкцій: підшкірних, внутрішньом'язових, внутрішньовенних.
29. Проведення гігієнічної та лікувальної ванн.
30. Підготовка сумішей для годування та годування дітей з ложки, через зонд.
31. Закапування крапель у ніс, вуха, очі.
32. Накладання зігрівального компресу на вухо, грудну клітку.
33. Накладання гірчицників, проведення гірчищних обортань.
34. Уведення газовідвідної трубки.
35. Збирання сечі для загального аналізу, за Нечипоренком, Зимницьким, на вміст цукру.
36. Розкладання та видача лікарських засобів.

✓ *Навички позначені жирним шрифтом рекомендовано відпрацювати в кабінеті доклінічної практики з педіатрії або навчально-тренувальному центрі*

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ДИФЕРЕНЦІЙОВАНОГО ЗАЛІКУ

1. Анатомо-фізіологічні особливості новонародженого. Характеристика та ознаки.
2. Фізіологічні стани новонароджених.
3. Характеристика та ознаки недоношеного новонародженого.
4. Функціональні особливості органів і систем недоношеного новонародженого.
Вигодовування та зігрівання.
5. Фізичний розвиток дитини.
6. Анатомо-фізіологічні особливості нервової системи. Нервово-психічний розвиток дитини.
7. Характеристика грудного вигодовування. Переваги грудного вигодовування.
Види й терміни введення підгодовування.
8. Характеристика змішаного вигодовування. Протипоказання й утруднення при грудному вигодовуванні.
9. Характеристика штучного вигодовування. Молочні суміші. Гіпогалактія та її профілактика.
10. Харчування дітей віком понад 1 рік. Контроль за харчуванням у дитячому дошкільному закладі.
11. Анатомо-фізіологічні особливості шкіри. Захворювання шкіри в новонародженого.
12. Хвороби пупка. Лікування. Догляд.
13. Асфіксія новонароджених. Клінічна картина. Лікування. Догляд. Профілактика.
14. Пологові травми. Внутрішньочерепна пологова травма. Клінічна картина. Лікування. Догляд. Профілактика.
15. Гіповітамінози. Рахіт. Етіологія. Клінічна картина.
16. Анатомо-фізіологічні особливості кісткової системи. Профілактика і лікування хворих на рахіт.
17. Гіпокальціємічний синдром. Клінічна картина. Лікування. Профілактика.
18. Гострі розлади травлення у дітей раннього віку. Клінічна картина. Лікування. Профілактика. Догляд.
19. Аномалії конституції. Ексудативно-катаральний діатез. Клінічна картина. Лікування. Профілактика. Догляд.
20. Анатомо-фізіологічні особливості ротової порожнини. Стоматит. Клінічна картина. Лікування. Догляд. Профілактика.
21. Аскаридоз. Клінічна картина. Лікування. Профілактика.
22. Ентеробіоз. Клінічна картина. Лікування. Профілактика.
23. Трихоцефальоз. Клінічна картина. Лікування. Профілактика.
24. Анатомо-фізіологічні особливості органів дихання. Стенозувальний ларинготрахеобронхіт. Етіологія. Клінічна картина. Невідкладна медична допомога.
25. Фолікулярна ангіна. Етіологія. Клінічна картина. Лікування. Догляд. Профілактика.
26. Гострий бронхіт. Етіологія. Клінічна картина. Лікування. Профілактика.
27. Анатомо-фізіологічні особливості легень. Гостра пневмонія в дітей раннього віку. Етіологія, Клінічна картина, лікування вогнищової пневмонії. Догляд.
28. Особливості перебігу пневмонії у новонароджених і недоношених новонароджених. Етіологія. Клінічна картина. Лікування. Догляд.
29. Бронхіальна астма. Етіологія. Клінічна картина. Лікування. Профілактика. Диспансерний нагляд.
30. Анатомо-фізіологічні особливості органів кровообігу. Природжені вади серця, судин. Етіологія. Клінічна картина. Лікування. Профілактика. Догляд.

31. Ревматизм. Характеристика. Етіологія. Класифікація. Лікування. Догляд. Профілактика.
32. Геморагічний васкуліт. Етіологія. Клінічна картина. Лікування. Профілактика.
33. Тромбоцитопенічна пурпур. Етіологія. Клінічна картина. Лікування. Профілактика.
34. Гемофілія. Етіологія. Клінічна картина. Лікування. Профілактика. Догляд.
35. Анатомо-фізіологічні особливості сечових органів. Гострий пієлонефрит. Клінічна картина. Лікування. Профілактика. Догляд.
36. Гострий гломерулонефрит. Клінічна картина. Лікування. Догляд. Профілактика.
37. Анатомо-фізіологічні особливості ендокринних залоз (залоз внутрішньої секреції). Цукровий діабет. Етіологія. Клінічна картина. Лікування. Профілактика. Догляд.
38. Імунопрофілактика інфекційних хвороб. Календар профілактичних щеплень.
39. ГРВІ. Клінічна картина. Лікування. Профілактика. Догляд.
40. Туберкульоз. Характеристика. Віраж. Специфічна профілактика.
41. Рання туберкульозна інтоксикація. Клінічна картина. Лікування. Неспецифічна профілактика туберкульозу.
42. Первинний туберкульозний комплекс. Туберкульоз внутрішньогрудних лімfovузлів. Клінічна картина. Туберкулінодіагностика.
43. Дифтерія. Характеристика. Дифтерія мигдаликів. Епідеміологія. Клінічна картина. Ускладнення. Лікування. Заходи в осередку інфекції.
44. Дифтерія гортані. Епідеміологія. Клінічна картина. Лікування. Заходи в осередку інфекції.
45. Кащлюк. Характеристика. Епідеміологія. Клінічна картина. Ускладнення. Лікування. Профілактика. Догляд. Заходи в осередку інфекції.
46. Кір. Характеристика. Епідеміологія. Клінічна картина. Ускладнення. Лікування. Догляд. Профілактика. Заходи в осередку інфекції.
47. Краснуха. Характеристика. Епідеміологія. Клінічна картина. Лікування. Профілактика.
48. Скарлатина. Характеристика. Етіологія. Епідеміологія. Клінічна картина. Ускладнення. Лікування. Профілактика. Заходи в осередку інфекції.
49. Вітряна віспа. Характеристика. Епідеміологія. Клінічна картина. Ускладнення. Лікування. Профілактика. Заходи в осередку інфекції.
50. Епідемічний паротит. Характеристика. Епідеміологія.
51. Менінгококова інфекція. Характеристика. Епідеміологія. Клінічна картина. Лікування. Профілактика. Заходи в осередку інфекції.
52. Кишкові інфекції у дітей. Епідеміологія. Клінічна картина. Лікування. Профілактика. Заходи в осередку інфекції.
53. СНІД. Етіологія. Клінічна картина. Епідеміологія. Лікування. Профілактика.
54. Гостра дихальна недостатність. Невідкладна медична допомога на догоспітальному етапі.
55. Гіпертермічний синдром. Невідкладна медична допомога на догоспітальному етапі.
56. Судомний синдром. Невідкладна медична допомога на догоспітальному етапі.
57. Колапс. Невідкладна медична допомога на догоспітальному етапі.
58. Анафілактичний шок. Невідкладна медична допомога на догоспітальному етапі.
59. Гіперглікемічна кома. Невідкладна медична допомога на догоспітальному етапі.
60. Гіпоглікемічна кома. Невідкладна медична допомога на догоспітальному етапі.
61. Носова кровотеча. Невідкладна медична допомога на догоспітальному етапі.
62. Проведення антропометрії.

63. Проведення визначення добової та разової кількості їжі дітям першого року життя.
64. Проведення підрахунку частоти дихання та пульсу, визначення їх характеру.
65. Проведення вимірювання артеріального тиску та його реєстрація.
66. Призначення і розрахунок доз ергокальциферолу з метою профілактики та лікування рапіту.
67. Одягання новонароджених.
68. Проведення туалету пупкової ранки.
69. Проведення ранкового туалету дитини грудного віку.
70. Проведення профілактичних щеплень.
71. Проведення проби Манту, реєстрація та оцінка.
72. Узяття мазків з носа та зіва на мікрофлору.
73. Узяття калу для копрологічного та бактеріологічного досліджень, на яйця гельмінтів.
74. Узяття зіскрібка на ентеробіоз.
75. Збирання сечі для загального аналізу, за Нечипоренком.
76. Вимірювання температури тіла.
77. Проведення контрольного зважування.
78. Узяття крові на біохімічне дослідження.
79. Розведення антибіотиків і розрахунок дози.
80. Проведення ін'єкцій: підшкірних, внутрішньом'язових, внутрішньовенних.
81. Проведення відсмоктування слизу з верхніх дихальних шляхів.
82. Проведення ШВЛ і закритого масажу серця.
83. Застосування міхура з льодом і грілки.
84. Проведення догляду за кувезом.
85. Проведення інгаляцій киснем та лікарськими препаратами.
86. Проведення промивання шлунка.
87. Поставлення лікувальної та очисної клізми.
88. Закапування крапель у ніс, вуха, очі.
89. Накладання зігрівального компресу на вухо, грудну клітку.
90. Накладання гірчичиків, проведення гірчищних обгортань.
91. Уведення газовідвідної трубки.

ЛІТЕРАТУРА

1. Белебезьев Г.І. *Інтенсивна терапія в педіатрії*. — К.: Медицина, 2008.
2. Гнатюк О.І. *Клінічна гематологія дитячого віку*. — Вінниця: Глобус-преса, 2009. — 160 с.
3. Гнатюк О.І., Попов В.П. *Кардіологія дитячою віку*. — Вінниця: Глобус-преса, 2009. — 180 с.
4. Денисенко О.В. *Інфекційні хвороби в модулях*. — К.: Медицина, 2009. — 166 с.
5. Капітан Т.В. *Пропедевтика дитячих хвороб з доглядом за дітьми: підручник*. — Вінниця — К.: Б.в., 2002. — 719 с.
6. Касевич Н.М., Шаповал К.І. *Охорона праці та безпека життєдіяльності медичних працівників: підручник*. — К.: Медицина, 2007.
7. Курдюмова Н.О., Поліщук Т.Г. *Практикум з педіатрії в модулях*. — К.: Медицина, 2011.
8. Тарасюк В.С., Адрієвський І.Ю. *Педіатрія в модулях: навч посіб*. — К.: Медицина, 2008.
9. Поцюрко Р.І. *Невідкладні стани в педіатрії: навч. посіб*. — К.: ВСВ “Медицина”, 2010.
10. Ткаченко С.К., Поцюрко Р.І. *Педіатрія з курсом інфекційних хвороб та основами імунопрофілактики: підручник*. — К.: Медицина, 2009.
11. Энциклопедический справочник современных лекарственных препаратов / Под ред. А.И. Ловяшина. — Донецк: Б.и., 2009. — 862 с.

ВІДДІЛЕННЯ АКУШЕРСЬКО-ГІНЕКОЛОГІЧНОГО ПРОФІЛЮ (7 днів)

Студенти повинні знати:

- організацію акушерсько-гінекологічної допомоги населенню, чинні накази та інструкції, які регламентують роботу відділень акушерсько-гінекологічного профілю;
- перебіг фізіологічної та патологічної вагітності, методи профілактики ускладнень вагітності, методику обстеження і догляду за вагітними, критерій показань до госпіталізації і транспортування вагітних;
- класифікацію, етіологію, патогенез, симптоматику захворювань. Принципи лікування;
- організацію проведення профілактичних оглядів вагітних;
- групи ризику гінекологічних хворих з онкологічною патологією;
- методи обстеження хворих гінекологічного профілю;
- принципи профілактики захворювань.

Студенти повинні вміти:

- проводити суб'єктивне і об'єктивне обстеження вагітної і хворої жінки, оцінювати їх стан;
- володіти маніпуляційною технікою та виконувати обов'язкові практичні навички;
- надавати невідкладну медичну долікарську допомогу

1. РОБОТА В ГІНЕКОЛОГІЧНОМУ ВІДДІЛЕННІ (6 днів)

Робочі місця студентів: медсестринський пост гінекологічного відділення, маніпуляційний та процедурний кабінети гінекологічного відділення.

Студенти вивчають режим роботи відділення, посадові обов'язки на кожному робочому місці.

Готують маніпуляційний, процедурний кабінети, та малу операційну до роботи.

Студенти оглядають з лікарем хворих гінекологічного профілю, беруть участь у проведенні:

- обстеження (здійснюють підготовку хворої жінки до взяття піхвових мазків);
- місцевих методів лікування хворих гінекологічного профілю (виконують спринцовання, піхвові ванночки, тампони з мазями);
- асистують при проведенні гінекологічних маніпуляцій та малих операцій.

ПЕРЕЛІК ОБОВ'ЯЗКОВИХ ПРАКТИЧНИХ НАВИЧОК

1. Збирання загального та гінекологічного анамнезу.
2. Узяття мазків на бактеріоскопічне та цитологічне дослідження.
3. Проведення огляду та пальпації грудних залоз.
4. Проведення піхвових ванночок, спринцований, уведення тампонів із мазями, уведення в піхву порошкоподібних лікарських засобів.
5. Підготовка медичних інструментів для взяття матеріалу на біопсію та оформлення направлення на гістологічне дослідження.
6. ***Склости набір медичних інструментів для діагностичного вишкрябання та зондування порожнини матки.***
7. ***Склости набір медичних інструментів для пункції черевної порожнини через заднє склепіння піхви.***

✓ *Навички позначені жирним шрифтом рекомендовано відпрацювати в кабінеті доклінічної практики з акушерства та гінекології або навчально-тренувальному центрі*

2. РОБОТА В ЖІНОЧІЙ КОНСУЛЬТАЦІЇ (1 день)

**У зв'язку з відсутністю в структурі деяких ЛПЗ жіночої консультації
студентам рекомендовано відпрацювати в кабінетах гінеколога при ПМСД.**

Робочі місця студентів: на прийомі з лікарем, у маніпуляційній, процедурному кабінеті. Студенти допомагають лікарю під час прийому, здійснюють прийом вагітних і хворих жінок, обстежують вагітних, збирають анамнез, вимірюють артеріальний тиск, визначають масу тіла, зріст, зовнішні розміри таза, висоту стояння дна матки, обвід живота, проводять пальпацію плода, оформляють “Індивідуальну карту вагітної та породіллі” і “Обмінну карту вагітної”, оформляють направлення вагітної на обстеження. Визначають терміни вагітності, дополовової відпустки та пологів, виявляють фактори ризику та визначають групи ризику вагітних, оформляють направлення в стаціонар, беруть участь у проведенні занять з психопрофілактичної підготовки вагітних до пологів, проводять бесіди з вагітними.

Студенти оглядають з лікарем хворих гінекологічного профілю, беруть участь у проведенні обстеження, визначають диспансерну групу гінекологічних хворих, оформляють медичні карти диспансерного хворого, виписують рецепти, проводять профілактичний огляд жінок, огляд шкіри та слизових оболонок, огляд грудних залоз, беруть участь у проведенні піхвового дослідження і взятті мазків для цитологічного дослідження, оформляють “Журнал онкопрофоглядів”.

ПЕРЕЛІК ОБОВ'ЯЗКОВИХ ПРАКТИЧНИХ НАВИЧОК

1. Оформлення документації (ф. № 111-о, ф. № 113-о, ф. № 025-о, ф. № 025-2-о, ф. № 30-о).
2. Оформлення направлень на аналізи.
3. Вимірювання зовнішніх розмірів таза.
4. Вимірювання висоти стояння дна матки та обводу живота.
5. Проведення зовнішнього акушерського обстеження.
6. Проведення аускультації серцебиття плода.
7. Огляд шийки матки та піхви за допомогою піхвових дзеркал.
8. Техніка бімануального дослідження.
9. Узяття мазків з піхви на бактеріоскопічне (ступінь чистоти), гормональне та цитологічне дослідження, оформлення направлень у лабораторію.
10. Узяття вмісту піхви для бактеріологічного дослідження.
11. Визначення термінів вагітності, дополовової відпустки та пологів.
12. Визначення групи ризику вагітних.
13. Проведення огляду та пальпації грудних залоз.
14. Проведення бесід на теми психопрофілактичної підготовки вагітних до пологів.

ПЕРЕЛІК ТЕОРЕТИЧНИХ ПИТАНЬ ДО ДИФЕРЕНЦІЙОВАНОГО ЗАЛІКУ

1. Особливості та значення анамнезу в гінекології, методика збирання анамнезу.
2. Методика і значення гінекологічного дослідження. Додаткові методи дослідження в гінекології (інструментальні).
3. Неправильні положення матки: причини, клінічні прояви, діагностика, профілактика.
4. Порушення менструального циклу (за типом дисфункційних маткових кровотеч): етіологія, клінічні прояви, діагностика, профілактика. Порушення менструального циклу (за типом аменореї): етіологія, клінічні прояви, діагностика, профілактика.
5. Запальні хвороби жіночих статевих органів специфічної та неспецифічної етіології: Клінічна картина, діагностика, лікування.
6. Пухлини. Характеристика злюкісних та доброкісних пухлин. Онкологічна служба в Україні. Доброкісні пухлини матки та яєчників: клінічна картина, діагностика, принципи лікування.
7. Злюкісні пухлини жіночих статевих органів: стадії поширення, клінічна картина, діагностика, значення біопсії, принципи комбінованого лікування.
8. Позаматкова вагітність: причини, клінічна картина, діагностика, лікування, невідкладна медична допомога.
9. Апоплексія яєчників, перекрут ніжки кісти та кістома яєчника: клінічна картина, діагностика, невідкладна медична допомога.
10. Хірургічне лікування в гінекології: підготовка хворих до операції, догляд за післяопераційними хворими.
11. Будова таза. Розміри таза та їх вимірювання. Діагностика вагітності в ранні та пізні терміни.
12. Гестози вагітних: поняття, класифікація.
13. Невиношування вагітності: причини мимовільного аборту, клінічні стадії, тактика. Передчасні пологи: особливості ведення.
14. Кровотечі в другій половині вагітності.
15. Вузький таз: поняття, класифікація, діагностика, особливості ведення пологів. Клінічна оцінка таза під час пологів.
16. Тазове передлежання плода: класифікація, ускладнення в пологах, особливості ведення вагітності та пологів.
17. Багатоплідна вагітність: діагностика, ускладнення, ведення пологів.
18. Септичні післяпологові захворювання: класифікація, причини, діагностика, клінічні прояви, профілактика.
19. Розрив матки: класифікація, причини, клінічна картина загрозливого розриву матки та розриву, який стався. Тактика фельдшера.

ЛІТЕРАТУРА

1. Грищенко В.І., Щербина М.О. Гінекологія: підручник. — К.: Медицина, 2007.
2. Грищенко В.І., Щербина М.О. Акушерство: Підручник. — К.: Медицина, 2009. — 408 с.
3. Касевич Н.М., Шаповал К.І. Охорона праці та безпека життєдіяльності медичних працівників: Підручник — К.: Медицина, 2007. — 224 с.
4. Мазорчук Б.Ф., Жученко П.Г. Акушерство і гінекологія № 1: підручник. — К.: Ріхтер Гедеон, 2005.
5. Мазорчук Б.Ф., Жученко П.Г. Акушерство і гінекологія № 2: підручник. — К.: Астеллас Фарма Юрон Б.В., 2007.
6. Мороз Л.О. Гінекологія: підручник. — К.: Здоров'я, 2002.
7. Мороз Л.О. Посібник для практичних занять з акушерства. — К.: Здоров'я, 2006. — 258 с.
8. Назарова І.В. Невідкладні стани в акушерстві: навч. посібник. — К.: Медицина, 2008. — 104 с.
9. Степанківська О.В., Щербина М.О. Гінекологія: Підручник. — К.: Здоров'я, 2010.
- 10.Хміль С.В. Гінекологія: підручник. — Тернопіль: Укрмедкнига, 2006.
- 11.Хміль С.В., Романчук Л.І., Кучма З.М. Акушерство: підручник. — Тернопіль: підручники і посібники, 2008. — 624 с.
- 12.Хохліч Т.І. Практикум з гінекології. — К.: Здоров'я, 2000. — 200 с.
- 13.Шатило В.Й., Яворський П.В. Практикум з фантомного акушерства.—К.: Медицина, 2010. — 112 с.

РОБОТА НА СТАНЦІЇ ШВИДКОЇ МЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ (6 днів)

Студенти повинні знати:

- посадові обов'язки фельдшера швидкої допомоги, чинні накази та інструкції, які регламентують роботу СШД;
- посиндрому діагностику захворювань і ускладнень, методику обстеження, експрес — діагностику, обсяг долікарської допомоги при невідкладних станах, ушкодженнях;
- права й обов'язки фельдшера на місцях нещасних випадків згідно з чинним законодавством.

Студенти повинні вміти:

- діагностувати гострі раптові захворювання, загрозливі стани, визначати вид екстреної допомоги;
- надати повний обсяг невідкладної долікарської допомоги при термінальних станах, гострих травмах, ушкодженнях;
- транспортувати і госпіталізувати хворих, потерпілих;
- володіти маніпуляційною технікою та самостійно виконувати обов'язкові практичні навички.

Під час роботи на станції швидкої допомоги студенти закріплюються щоденно за бригадою швидкої медичної допомоги для виїздів.

Робота проводиться під контролем завідувача СШД, чергових лікарів.

Студенти беруть участь у комплектуванні укладки фельдшера виїзної бригади для надання невідкладної допомоги, у викликах та надають невідкладну допомогу хворим вдома при гострих раптових захворюваннях, невідкладних станах та нещасних випадках, транспортують і госпіталізують хворих, констатують смерть, транспортують трупи в морг, заповнюють облікову і звітну документацію.

В *оперативному відділі* студенти знайомляться з роботою відділу та беруть участь у його роботі:

- приймають виклики від населення,
- передають виклики на виконання по спеціальних (внутрішніх) лініях телефонного зв'язку чи по радіостанції відділу виїзної бригаді, яка перебуває в дорозі;
- ознайомлюються з документацією медичної евакуації, вахтеного журналу, старшого диспетчера направлення.

При проходженні практики в складі *бригад швидкої медичної допомоги* студент бере активну участь у наданні невідкладної медичної допомоги при гострих раптових захворюваннях, невідкладних станах і нещасних випадках хворим у дома, реанімаційної та анестезіологічної допомоги, при роботі під час катастроф і аварій. Особливу увагу приділяють першій допомозі при гострому порушенні мозкового кровообігу.

У складі спеціалізованої педіатричної бригади студент поглиблює знання з тактики фельдшера щодо надання допомоги дітям із синдромом утрудненого дихання, при кровотечах та болю в животі.

Під час практики самостійно працює як фельдшер інфекційного відділення, де вдосконалює знання з ізоляції інфекційних хворих та санітарної обробки в машинах швидкої допомоги, хворих із гострою дизентерією, токсичною дизентерією, при виявленні чи за підозри на захворювання особливо небезпечної інфекції.

Майбутній фельдшер має бути максимально наблизений до умов надання акушерської допомоги жінкам під час пологів за межами стаціонару, знати особливості ведення таких пологів, знати акушерську патологію, засоби зупинення кровотечі зі статевих органів різної етіології. За час проходження практики студент вдосконалює знання фельдшера при наданні термінової допомоги жінкам з позаматковою вагітністю.

Проходячи практику, студенти беруть участь у транспортуванні і госпіталізації хворих, констатують смерть, транспортують трупи в морг, заповнюють облікову і звітну документацію.

ПЕРЕЛІК ОБОВ'ЯЗКОВИХ ПРАКТИЧНИХ НАВИЧОК

1. Суб'єктивне і об'єктивне обстеження хворих.
2. Визначення стану, встановлення діагнозу.
3. Визначення виду невідкладної допомоги.
4. Надання екстреної допомоги при невідкладних станах.
5. Транспортування хворих, поранених та потерпілих.
6. Запис електрокардіограми.
7. Промивання шлунка.
8. Парентеральне введення ліків.
9. Виписування медикаментів та перев'язного матеріалу.
10. Переливання кровозамінників.
11. Зупинення кровотечі.
12. Накладання транспортних шин.
13. Накладання пов'язок.
14. Проведення місцевого знеболення при переломі.
15. Оброблення ран, накладання швів на рану.
- 16. Вправляння вивихів пальців і нижньої щелепи.**
17. Проведення передньої та задньої тампонади носа при кровотечі.
- 18. Видалення сторонніх тіл кон'юнктиви.**
19. Асистування при венесекції.
- 20. Проведення серцево-легеневої реанімацією**
- 21. Користування апаратами АН-8, КІ-3 та ін., заміна балонів.**
22. Оформлення документації.

✓ *Навички позначені жирним шрифтом рекомендовано відпрацювати в кабінеті доклінічної практики з терапії або навчально-тренувальному центрі*

РОБОТА НА ФЕЛЬДШЕРСЬКО-АКУШЕРСЬКОМУ ПУНКТІ (6 днів)

Студенти повинні знати:

- організацію та основні напрямки роботи ФАПу;
- положення про ФАП;
- посадові інструкції співробітників ФАПу;
- документацію ФАПу (паспорт ФАПу, перелік первинних медичних форм ФАПу);
- принципи амбулаторної допомоги та диспансерного нагляду;
- організацію амбулаторної роботи;
- календар профілактичних щеплень;
- правила техніки безпеки під час роботи з медичним обладнанням;
- основи фармакотерапії, правила зберігання та обліку лікувальних засобів;
- надання невідкладної медичної допомоги при невідкладних станах;
- загальні положення і технологію вирішення питань щодо тимчасової непрацездатності;
- технологічні алгоритми організації діяльності ФАПу;
- технологію поточного санітарного нагляду.

Студенти повинні вміти:

- застосовувати загальні положення і технологію вирішення питань щодо тимчасової непрацездатності;
- складати технологічні алгоритми організації діяльності ФАП;
- застосовувати технологію поточного санітарного нагляду;
- складати план роботи ФАПу;
- звіт (річний) ФАП (ф. № 024-о);
- заповнювати первинні медичні форми, які використовуються на ФАПі;
- проводити суб'єктивне і об'єктивне обстеження хворого, визначати стан, призначати лікування;
- володіти маніпуляційною технікою та самостійно виконувати обов'язкові практичні навички;
- надавати долікарську допомогу при невідкладних станах;
- проводити санітарно-освітню роботу.

Під час роботи на ФАПі студенти самостійно проводять прийом хворих, здійснюють патронажі, надають невідкладну долікарську допомогу.

Відвідують у дома вагітних, новонароджених, дітей раннього віку. Спостерігають за розвитком дитини в сім'ї.

Виявляють хворих на інфекційні захворювання, бактеріоносіїв, беруть участь у проведенні протиепідемічних заходів в осередку інфекції, здійснюють подвірні обходи.

Ознайомлюються з формами обліку і звітності ФАПу, планом роботи, оформляють відповідну інформацію.

Вони також ознайомлюються з роботою аптечного пункту, переліком медикаментів, які відпускаються фельдшером ФАПу.

ПЕРЕЛІК ОБОВ'ЯЗКОВИХ ПРАКТИЧНИХ НАВИЧОК

1. Прийом хворих, проведення суб'єктивного і об'єктивного обстеження.
2. Вимірювання температури тіла та її реєстрація.
3. Підрахунок частоти дихання, пульсу та визначення їх характеру.
4. Вимірювання артеріального тиску та його оцінка.
5. Надання невідкладної медичної долікарської допомоги.
6. Проведення протиепідемічних заходів в осередку інфекції.
7. Заповнення медичної документації ФАПу.

ПИТАННЯ ДО ДИФЕРЕНЦІЙОВАНОГО ЗАЛІКУ

1. Відносні величини: розрахунок, види, графічне зображення. Навести приклади.
2. Захворюваність: методи вивчення, види, медична облікова документація, показники захворюваності.
3. Загальні та спеціальні показники смертності та народжуваності. Документація.
4. Експертиза тимчасової непрацездатності.
5. Основні показники діяльності та документація ФАПу.

ЛІТЕРАТУРА

1. *Реформа охорони здоров'я в Україні* / Г.С. Стеценко, А.І. Побережний
В.А. Сміянов та ін.; за ред. проф. О.М. Голяченко. — Тернопіль: Лілея,
2006.
2. *Реформа охорони здоров'я в Україні: як вийти з кризи* / За ред.. проф.
О.М. Голяченко. — К.: Медицина, 2010.
3. *Соціальна медицина та організація охорони здоров'я*/ За ред. проф.
В.Ф. Москаленка та проф. Ю.В. Вороненка. — Тернопіль: Укрмедкнига,
2001.
4. *Соціальна медицина та організація охорони здоров'я*/ За ред. проф.
О.М. Голяченка. — К.: Медицина, 2011.
5. *Соціальна медицина та організація охорони здоров'я* / За ред. проф.
О.М. Голяченка. — Тернопіль: Лілея, 2002.
6. *Соціальна медицина та організація охорони здоров'я*/ За ред. проф.
Ю.В. Вороненка. — К.: Здоров'я, 2002.
7. *Фельдшерсько-акушерський пункт* / О.М. Онищенко, С.П. Шкляр,
Л.П. Ольховська. — К.: Здоров'я, 2002.